

Haarlem

Gemeente Haarlem

Drs. Jur Botter, MPA.

Wethouder Wmo, Welzijn, Volksgezondheid, Cultuur en Vastgoed

Retouradres: Stadhuis, Postbus 511 2003 PB Haarlem

Aan: leden van de commissie Samenleving

Datum 7 maart 2017
Ons kenmerk 2017/
Contactpersoon H Esselink
Doorkiesnummer 023-5114823
E-mail hesselink@haarlem.nl
Bijlage(n) Moties
Onderwerp Moties Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Opvang 2016/2017

Geachte commissieleden,

Op 24 november 2016 werd het Uitvoeringsprogramma Maatschappelijke Opvang 2016/2017 in uw commissievergadering behandeld. In de vergadering van de gemeenteraad van 15 december 2016 werden over dit onderwerp een vijftal moties aangenomen. In deze brief informeer ik u over de wijze waarop het college gevolg heeft gegeven aan deze moties.

1. Motie 16.11: “Geen verhoging eigen bijdrage maatschappelijke opvang”

Het besluit van het college om de eigen bijdrage voor de maatschappelijke opvang te verhogen van € 5,75 per nacht naar € 7,50 per nacht is naar aanleiding van deze motie ingetrokken. De eigen bijdrage is per 1 januari 2017 derhalve niet verhoogd en gehandhaafd op € 5,75 per nacht.

2. Motie 16.13: “Maatschappelijke opvang zonder woonplaatsbeginsel”

Zoals ik tijdens de vergadering reeds aan gaf hanteert het college sinds de invoering van de nieuwe Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015 niet meer het woonplaatsbeginsel dan wel het criterium regiobinding. Conform het Convenant Landelijke Toegankelijkheid Maatschappelijke Opvang worden burgers die een beroep doen op maatschappelijke opvang in onze regio maar afkomstig zijn van buiten onze regio, in eerste aanleg opgevangen, waarna een onderzoek wordt gestart om na te gaan of warme overdracht naar de gemeente of regio van herkomst kan bijdragen aan een spoedig maatschappelijk herstel en daarmee zelfstandig functioneren.

Binnen onze regio Zuid-Kennemerland, IJmond en Haarlemmermeer hebben gemeentebesturen onderling afgesproken dat de opvang van economisch daklozen de primaire verantwoordelijkheid is voor ieder gemeentebestuur.

In de uitvoeringspraktijk kan het hanteren van een woonplaatsbeginsel geen reden zijn om de nacht ongewild in de buitenlucht te moeten doorbrengen. Aan de oproep in de motie om per direct het woonplaatsbeginsel te schrappen heb ik geen gevolg

Haarlem

2

kunnen geven om de eenvoudige reden dat het woonplaatsbeginsel nergens meer in ons (uitvoerings)beleid opgenomen is.

De oproep om met gemeenten van herkomst in gesprek te gaan over een bijdrage in de financiering wordt op basis van individuele casuïstiek uitgevoerd.

3. Motie 16.7: “Liever in Zicht dan uit het Zicht”

Het besluit van het college om een eigen bijdrage voor de maatschappelijke opvang jongeren in te voeren is naar aanleiding van de motie ingetrokken. Er is per 1 januari 2017 derhalve geen eigen bijdrage voor gebruik van de maatschappelijke opvang voor jongeren ingevoerd.

Een evaluatie van de effectiviteit van de opvangvoorziening voor jongeren wordt uitgevoerd en zal naar verwachting in het tweede kwartaal 2017 aan de commissie samenleving voorgelegd kunnen worden. Op basis van die resultaten zal beoordeeld worden of een separaat plan van aanpak opgesteld moet worden gericht op het bevorderen van de uitstroom van jongeren uit de maatschappelijke opvang.

4. Motie 16.8: “Daklozenopvang voor iedereen III”

Mede dankzij de extra investeringen in begeleidingstrajecten maatschappelijke opvang en hernieuwde afspraken met de woningcorporaties over contingent regeling voor speciale doelgroepen, neemt de uitstroom uit de maatschappelijke opvang toe. Zo zijn er in 2016 uit de locatie Wilhelminastraat 30 cliënten duurzaam uitgestroomd.

De instroom neemt daarentegen ook toe zodat het gebruik van de voorzieningen onverminderd hoog is en er weinig capaciteit onbenut blijft. In de Kadernota worden nieuwe berekeningen aan de gemeenteraad voorgelegd.

5. Motie 16.9: “Daklozenopvang voor iedereen II”

De gedachte achter motie 16.9., en de al eerder aangenomen motie met dezelfde strekking, is dat niemand op straat hoeft te slapen vanwege een tekort aan opvangplaatsen. Het college onderschrijft dit uitgangspunt.

Tegelijkertijd wil het college in een aantal specifieke situaties de maatschappelijke opvang kunnen beëindigen of geen maatschappelijke opvang bieden. De gedachte hierachter is:

- maatschappelijke opvang is een tijdelijke oplossing;
 - cliënten moeten zich houden aan de regels in de maatschappelijke opvang;
 - de maatschappelijke opvang bedoeld voor een specifieke groep burgers, namelijk voor daklozen die niet zelfredzaam genoeg zijn om in hun huisvesting te voorzien.
- In de bijlage licht ik dit verder toe.

Ik ga er van uit dat met deze brief de bovengenoemde moties als afgedaan beschouwd kunnen worden.

Met vriendelijke groet,

Jur Botter

Haarlem

Bijlage

In deze bijlage licht ik toe in welke specifieke situaties het college de maatschappelijke opvang wil kunnen beëindigen of geen maatschappelijke opvang bieden.

Maatschappelijke opvang is een tijdelijke oplossing

Cliënten krijgen na de intake door de BCT bij toegang naar maatschappelijke opvang een beschikking. Die bedraagt een periode van 6 maanden voor cliënten met OGGZ-problematiek en 3 maanden voor economisch daklozen. Het is mogelijk deze periode te verlengen met nog eens drie maanden.

Het idee achter een gelimiteerde periode van opvang is dat iemand zo snel mogelijk uitstroomt naar een plek waar hij gegeven zijn perspectief het best op zijn plek is. Dat kan zelfstandig wonen zijn al dan niet met begeleiding, beschermd wonen of een intramurale setting. Dit is in lijn met de visie op maatschappelijke opvang en beschermd zoals neergelegd in het beleidskader Opvang, wonen en herstel dat in het najaar van 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld.

De maatschappelijke opvang is bedoeld om cliënten te stabiliseren, te kijken wat nodig is en welke stappen daarvoor nodig zijn (neergelegd in het trajectplan) en de uitstroom te realiseren. Het is crisisopvang en geen woonplek. Hoe langer cliënten in de opvang verblijven hoe groter het risico op hospitalisering. In de beschikking is dan ook opgenomen dat de cliënt mee moet werken aan zijn traject.

Dat de maatschappelijke opvang een tijdelijke situatie is, staat op gespannen voet met de uitspraak “niemand slaapt op straat”. Door die uitspraak van de raad boet de indicatie sterk aan betekenis in. Iemand kan in theorie eindeloos in de opvang blijven. Daarmee wordt niet alleen een (dure) plek in de opvang bezet gehouden, het is ook niet in het belang van de cliënt om langdurig in de opvang te verblijven.

Het college hanteert daarom het uitgangspunt dat in de volgende situaties de opvang mag worden beëindigd:

- Als cliënten niet meewerken aan het trajectplan dat is gericht op uitstroom
- Als cliënten wel opvang willen maar een trajectplan weigeren

Uiteraard geldt in beide gevallen dat er niet over één nacht ijs wordt gegaan. De trajecthouders in de maatschappelijke opvang doen binnen de termijn van de beschikking (6 maanden) en de verlengde beschikking (3 maanden) hun uiterste best samen met de cliënt een trajectplan op te stellen en uit te voeren. Pas na langere tijd kan de balans op worden gemaakt dat de medewerking onvoldoende is.¹ Het voornemen om een traject te beëindigen wordt in overleg met de ketenpartners genomen.

¹ Schatting van HvO Querido is dat dit tot op heden om circa 30 cliënten gaat.

De mogelijkheid maatschappelijke opvang te beëindigen heeft ook tot doel om de cliënt (zo nodig) te activeren medewerking te verlenen aan het trajectplan.

Clënten moeten zich houden aan de regels in de maatschappelijke opvang

In de beschikking voor maatschappelijke opvang is als voorwaarde niet alleen opgenomen dat cliënten moeten meewerken aan hun trajectplan, maar ook dat zij zich moeten houden aan de huisregels van de opvang. Het gaat onder meer om regels omtrent bejegening en gedrag ten opzichte van hulpverleners en medebewoners.

Wanneer cliënten zich (herhaaldelijk) schuldig maken aan grensoverschrijdend (agressief) gedrag moet het mogelijk de cliënt (tijdelijk) te schorsen. Bij schorsing voor altijd gaat het bijvoorbeeld om ernstig fysiek agressief gedrag tegen medewerkers en andere cliënten waardoor een trauma is ontstaan of waarbij justitie is betrokken. Schorsing komt gemiddeld 1 tot 2 keer per maand voor.

Het college hanteert daarom het uitgangspunt dat in de volgende situatie de opvang (tijdelijk) mag worden beëindigd:

- Als cliënten zich in de opvang zo zeer misdragen hebben dat een tijdelijk of zelfs een geheel verbod op toegang tot de opvang een gepaste maatregel is.

Noot: door ketenpartners wordt op dit moment de mogelijkheid van een zogenaamd carrousselbed onderzocht. Dit bed biedt de mogelijkheid cliënten die (tijdelijk) uit een opvanglocatie moeten, bijvoorbeeld vanwege grensoverschrijdend gedrag, elders (sober) te huisvesten. Het bed zal voor zowel cliënten uit de maatschappelijke opvang als beschermd wonen beschikbaar zijn.

Maatschappelijke opvang is bedoeld voor een specifieke groep burgers

Maatschappelijke opvang is volgens de Wet Maatschappelijke Ondersteuning bedoeld voor daklozen met psychische of psychosociale problematiek die het op eigen kracht niet redden en geen of onvoldoende sociaal netwerk hebben dat hen kan ondersteunen. Maatschappelijke opvang is met andere woorden bedoeld voor een specifieke groep burgers.

In de Wmo is opgenomen dat gemeenten ingezetenen van de EU geen opvang hoeven te bieden. In de oude Wmo waren gemeenten verplicht opvang te bieden aan alle EU ingezetenen. Dat is met de nieuwe Wmo gewijzigd omdat de opvang “misbruikt” werd door ingezetenen van de EU die de opvang als goedkoop hotel gebruikten. Met ingang van 2015 zijn gemeenten niet meer verplicht opvang te bieden aan EU ingezetenen, tenzij er risico's zijn voor de veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Het college hanteert het uitgangspunt dat EU-ingezetenen geen opvang wordt geboden tenzij er risico's zijn voor de veiligheid als gevolg van huiselijk geweld.

Een tweede categorie voor wie de maatschappelijke opvang niet bedoeld is, is de groep mensen van buiten de EU, zonder status en die ook geen uitgeprocedeerde asielzoekers zijn. Het gaat hier bijvoorbeeld om mensen die illegaal in Haarlem verblijven of om gestrande reizigers die (langdurig) op Schiphol verblijven. Het college hanteert het uitgangspunt dat geen opvang wordt geboden aan mensen van buiten de EU, zonder status en die ook geen uitgeprocedeerde asielzoekers zijn.²

Een derde categorie daklozen die niet in aanmerking komt voor opvang is de groep cliënten met huisdieren (m.n. honden) die zij mee willen nemen in de opvang. Verzoeken hierom komen met enige regelmaat voor. Vanwege hygiëne en het risico op agressief gedrag tegen andere huisdieren en/of cliënten is het niet wenselijk huisdieren op te nemen in de opvang. Het college hanteert het uitgangspunt dat geen opvang wordt geboden aan cliënten met huisdieren.

Uitzondering: situaties waar minderjarige kinderen bij betrokken zijn

Het college benadrukt dat minderjarige kinderen nooit de dupe mogen zijn van gedrag van hun ouders. Het college maakt daarom op bovenstaande één uitzondering, en dat is voor daklozen met minderjarige kinderen. Gezinnen met minderjarige kinderen worden altijd opgevangen, ook als ze aan bovenstaande categorieën voldoen.

Financieel en regionaal kader

Tot slot wil ik benadrukken dat behalve bovengenoemde inhoudelijke overwegingen, de financiële en regionale kant niet onderbelicht kan blijven. De financiering van de maatschappelijke opvang is een taak die de centrumgemeente Haarlem voor de regio IJmond, Zuid-Kennemerland en Haarlemmermeer uitvoert. Aan de opvang ligt een regionaal vastgesteld beleidskader ten grondslag.

Als gevolg van de raadsmotie in Haarlem is de toelating voor de opvang verbreed (o.a. de EU-burgers), en stagneert de uitstroom doordat het verblijf in de opvang niet beëindigd kan worden.

Dat dit financiële gevolgen heeft, staat buiten kijf. Daarmee heeft een uitspraak van de Haarlemse gemeenteraad gevolgen voor de financiering van voorzieningen voor de hele regio. Goede randvoorwaarden stellen aan de maatschappelijke opvang is daarom extra van belang.

² Het gaat momenteel om in totaal om 9 personen afkomstig uit beide categorieën